

POSTANOWIENIE

Dnia 29 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z wniosku C. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w G.
o prawo do emerytury pomostowej,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 29 września 2020 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawcy od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 31 stycznia 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od skarżącego na rzecz organu rentowego kwotę
240,00 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów
w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 października 2017 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu C. K. prawa do emerytury pomostowej.

Od powyższej decyzji C. K. wniósł odwołanie. W odwołaniu ubezpieczony wnioskuje o zmianę decyzji oraz przyznanie prawa do wnioskowanego świadczenia. Ubezpieczony wniósł o zaliczenie do okresów pracy w szczególnych warunkach całego okresu zatrudnienia w S.

W odpowiedzi na odwołanie ubezpieczonego organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego. W odpowiedzi organ rentowy podtrzymał swoje stanowisko wyrażone w skarżonej decyzji, przede

wszystkim w zakresie nieuznania wskazanych w decyzji okresów zatrudnienia jako pracy wykonywanej przez ubezpieczonego w szczególnych warunkach.

Wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2018 r. Sąd Okręgowy w G. oddalił odwołanie. Po dokonaniu oceny stanu faktycznego oraz prawnego w sprawie Sąd Okręgowy wskazał, że w spornym okresie ubezpieczony był zatrudniony w Spółdzielni Kółek Rolniczych w Z. na stanowisku kierowcy ciągnikowego i w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w N. Zakład Rolny R. na stanowisku traktorzysty. Bezspornie obydwa zakłady przynależały do branży rolnej. Ubezpieczony, jako kierowca ciągnika (traktorzysta) nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu prac transportowych, bowiem z jego przesłuchania i zgodnych zeznań świadków wynika, że skarżący w okresie roku wykonywał głównie prace polowe, zimą zdarzało się, że woził zboże czy posypywał drogi piaskiem i solą. Wobec powyższego Sąd pierwszej instancji uznał, że w omawianym okresie ubezpieczony nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Ostatecznie Sąd Okręgowy wyjaśnił, że ubezpieczony nie spełnia także warunków do przyznania świadczenia, o jakich mowa w art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ prace kierowcy ciągnika (traktorzysty) nie zostały wymienione w załączniku nr 1 i nr 2 do ustawy o emeryturach pomostowych, zatem nie jest to praca o jakiej mowa w art. 3 ust. 1 i ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W apelacji ubezpieczony zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w całości zarzucając naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 233 § 1 k.p.c. ze względu na dokonanie ustaleń faktycznych sprzecznych ze stanem prawnym oraz oparcie orzeczenia na niepełnym materiale dowodowym oraz zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. zarządzenia nr 55 Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 14 lipca 1983 r. oraz zarządzenia Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej nr 16 z 31 marca 1988 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz niezastosowanie w niniejszej sprawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z 10 września 1956 r. w sprawie zaliczania pracowników do pierwszej kategorii zatrudnienia i błędne zastosowanie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, jak również nierozpoznanie przez Sąd pierwszej instancji istoty sprawy.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 31 stycznia 2019 r. nie uwzględnił apelacji. Sąd ten potwierdził prawidłowość ustalenia stanu faktycznego w niniejszej sprawie przez Sąd Okręgowy, akceptując również ocenę dowodów dokonaną przez tamten Sąd. Sąd Apelacyjny stwierdził, że skoro C. K. wykonywał prace kierowcy ciągnika zarówno polegające ściśle na transporcie, jak i prace polowe, nie można uznać w świetle zawartej w wyroku argumentacji, jakoby stale i w pełnym wymiarze czasu pracy świadczył pracę na stanowisku kierowcy ciągnika w transporcie.

Pismem z dnia 29 kwietnia 2019 r. ubezpieczony wniósł skargę kasacyjną, skarżąc wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) w całości, twierdząc, że wyrok rażąco narusza przepisy prawa materialnego poprzez błędna ich wykładnię oraz niewłaściwe zastosowanie. W ocenie ubezpieczonego, w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego nie można uznać, że intencją ustawodawcy było, aby tylko praca kierowcy ciągnika kołowego w transporcie drogowym mogła zostać uznana za pracę w warunkach szczególnych, a praca kierowcy ciągnika rolniczego za taką pracę nie mogła być uznana.

Ubezpieczony wnosi o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, a w przypadku stwierdzenia podstaw – o uchylenie w całości również zaskarżonego orzeczenia Sądu Okręgowego w G. i przekazanie sprawy do rozpoznania temu sądowi, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty oraz o zasądzenie od organu na rzecz skarżącego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz o rozpoznanie sprawy również pod nieobecność pełnomocnika skarżącego.

Pismem z dnia 6 czerwca 2019 r. organ rentowy odpowiedział na skargę kasacyjną podtrzymując dotychczasowe stanowisko, wskazując na uchybienia skargi oraz wnioskując o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie o oddalenie skargi kasacyjnej oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego na rzecz organu rentowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Ponadto, zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien zatem wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia. Skarga kasacyjna jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego.

W kontekście przedmiotowej sprawy trzeba wyraźnie wskazać na ugruntowane orzecznictwo Sądu Najwyższego. Nie można uznać, że praca traktorzysty jest zawsze pracą "w transporcie", także wówczas, gdy kierujący niczego nie transportuje, lecz wykonuje przy pomocy ciągnika rolniczego prace polowe (np. siew, orze, nawozi, spulchnia glebę itp.) - wyrok z 9 lutego 2017 r., III UK 66/16 (LEX nr 2238701). Zasada branżowo-stanowiskowego charakteru wyodrębnienia prac w szczególnych warunkach, choć obowiązująca, nie ma jednak charakteru absolutnego i w szczególnych okolicznościach sprawy można od niej odstąpić. Nie można uznać, że praca traktorzysty jest zawsze pracą "w

transportie", także wówczas, gdy kierujący niczego nie transportuje, lecz wykonuje przy pomocy ciągnika rolniczego prace polowe (np. sieje, orze, nawozi, spulchnia glebę, wykonuje opryski itp.) bądź zajmuje w czasie zimy odśnieżaniem i posypywaniem dróg. Pracą w szczególnych warunkach jest praca kierowcy ciągnika, a nie praca traktorzysty - wyrok z 23 lutego 2017 r., I UK 45/16 (LEX nr 2297415).

Ponadto, zarządzenie ministra wydane na podstawie upoważnienia zawartego w § 1 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie jest źródłem prawa materialnego, którego naruszenie może stanowić podstawę kasacyjną określoną w art. 393¹ pkt 1 k.p.c. (wyrok Sądu Najwyższego z 16 grudnia 2004 r., II UK 79/04, OSNP 2005 nr 14, poz. 214).

Biorąc powyższe pod uwagę, należy także zauważyć, że twierdzenia skargi stanowią w istocie polemikę z ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów dokonaną przez Sady obydwu Instancji, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej. Sąd Najwyższy związany był ustaleniami faktycznymi oraz oceną materiału dowodowego dokonaną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Z powyższych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jako w sentencji.

Na podstawie art. 98 k.p.c. w zakresie kosztów zasądza się od wnioskodawcy na rzecz organu rentowego kwotę 240,00 zł (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów w postępowaniu kasacyjnym.